

Sygnatura akt II Ca 1457/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 6 lutego 2020 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu II Wydział Cywilny Odwoławczy

w następującym składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Okręgowego Agnieszka Śliwa

po rozpoznaniu w dniu 6 lutego 2020 r. w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

w postępowaniu uproszczonym

sprawy z powództwa W. W.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez pozwanego

od wyrok Sądu Rejonowego w Lesznie

z dnia 8 października 2019 r.

sygn. akt I C 1466/18

1. **prostuje zaskarżony wyrok w ten sposób, że w jego komparycji w oznaczeniu pozwanego po słowach „(...)”, a przed słowami „S.A. w W.” wpisuje słowa „(...)”;**
2. **oddala apelację.**

Agnieszka Śliwa

UZASADNIENIE

Powódka W. W. wniosła o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. w W. kwoty 3.000 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 5 lutego 2018 r. do dnia zapłaty i kosztami procesu. Dochodzona kwota stanowiła świadczenie ubezpieczeniowe w związku ze śmiercią osoby najbliższej powódki – jej ojca, zgodnie z łączącą strony pracowniczą umową ubezpieczenia na życie.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki kosztów procesu. Przyznał, że strony łączyła umowa ubezpieczenia, ale równocześnie podniósł, że do zdarzenia ubezpieczeniowego doszło w okresie 6-miesięcznej karencji.

Wyrokiem z dnia 8 października 2019 r., wydanym w sprawie o sygn. akt I C 1466/18, Sąd Rejonowy w Lesznie:

1. zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 1.600 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od tej kwoty od dnia 15 marca 2018 r. do dnia zapłaty,

2. oddalił powództwo w pozostałym zakresie,
3. nakazał ściągnąć od powódki na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Lesznie kwotę 100 zł tytułem opłaty od pozwu,
4. zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 439,01 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Wydając powyższe rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W okresie od dnia 26 czerwca 2017 r. do dnia 31 sierpnia 2017 r. powódka była zatrudniona przez (...) sp. z o.o. na podstawie umowy o pracę na okres próbny. Następnie od dnia 1 września 2017 r. powódka była zatrudniona przez tę spółkę na podstawie umowy o pracę na czas określony – dwóch lat. Pracownicy ww. spółki mieli możliwość przystąpienia do umowy ubezpieczenia na życie zawartej z pozwanym. Początek tego ubezpieczenia w tej spółce datuje się na dzień 1 grudnia 2015 r.

Będąc zatrudnionym w tej spółce można było przystąpić do grupowego ubezpieczenia pracowniczego TYP P PLUS oraz dodatkowego grupowego ubezpieczenia na wypadek śmierci rodzica ubezpieczonego oraz śmierci rodzica małżonka ubezpieczonego. Zgodnie z załącznikiem do OWU suma ubezpieczenia na wypadek śmierci rodzica została ustalona na kwotę 1.600 zł.

Stosownie do brzmienia § 15 ogólnych warunków dodatkowego grupowego ubezpieczenia na wypadek śmierci rodzica (...), w ubezpieczeniu tym ma zastosowanie karencja w przypadkach i na zasadach analogicznych jak w ubezpieczeniu podstawowym. Natomiast zgodnie z § 27 ust. 2 pkt 2 ogólnych warunków grupowego ubezpieczenia pracowniczego (tj. ubezpieczenia podstawowego), karencja w stosunku do ubezpieczonego ma zastosowanie, jeżeli początek odpowiedzialności pozwanego w stosunku do niego przypada później niż w czwartym miesiącu, licząc od dnia powstania stosunku prawnego łączącego go z ubezpieczającym, o ile stosunek ten powstał po dniu zawarcia umowy. Deklarację przystąpienia do ubezpieczenia podstawowego i ubezpieczenia dodatkowego na wypadek śmierci rodzica (...) powódka podpisała w dniu 27 października 2017 r.

W dniu 5 lutego 2018 r. zmarł ojciec powódki. Następnie powódka złożyła u pozwanego wniosek o wypłatę świadczenia z tytułu śmierci osoby najbliższej. W dniu 15 lutego 2018 r. pozwany wydał decyzję odmowną wskazując, że do zdarzenia ubezpieczeniowego doszło w okresie karencji. Powódka składała następnie reklamację, która nie została przez pozwanego uwzględniona.

W oparciu o ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Sąd Rejonowy uwzględnił roszczenie w części, a w oparciu o art. 805 § 1 k.c. oraz § 2 pkt 2 k.c. wskazał, że stan faktyczny w zasadniczej części nie był przedmiotem sporu między stronami. Strony odmiennie interpretowały natomiast zapisy ogólnych warunków ubezpieczenia (dalej – OWU). W niniejszej sprawie kluczowe znaczenie miał § 27 pkt 2 ust. 2 OWU ubezpieczenia pracowniczego TYP P plus. Tym samym w sytuacji, gdy pracownik przystępował do przedmiotowego ubezpieczenia przed upływem 4 miesięcy od rozpoczęcia stosunku prawnego łączącego go z pracodawcą to nie był on objęty 6-miesięczną karencją a w przypadku, gdy przystępował do tego ubezpieczenia po upływie 4 miesięcy od rozpoczęcia tego stosunku taką karencją objęty już był.

Powódka była zatrudniona przez pracodawcę najpierw na podstawie umowy na czas próbny przez okres 2 miesięcy i 5 dni. Z kolei okres od rozpoczęcia zatrudnienia powódki na czas określony do zgłoszenia się jej do ubezpieczenia trwał 1 miesiąc i 27 dni. Gdyby uznać, że obie umowy o pracę zawarte przez powódkę z pracodawcą stanowiły jeden stosunek prawny to należałoby przyjąć, że przystąpiła ona do ubezpieczenia po upływie okresu czteromiesięcznego, co powodowałoby uznanie, że była objęta spornym okresem karencji. Z kolei, gdyby przyjąć, że obie umowy o pracę stanowiłyby dwa odrębne stosunki prawne to należałoby uznać, że sporna karencja powódki nie dotyczyła i tym samym nabyła ona prawo do świadczenia ubezpieczeniowego.

W ocenie Sądu Rejonowego należało przychylić się do tej drugiej koncepcji. W spornym postanowieniu umownym pozwany odwołał się do pojęcia stosunku prawnego. Stosunek prawny jest to szczególna relacja między co najmniej dwoma podmiotami, której tak powstanie, zmianę, jak i ustanie regulują przepisy prawa. Typowym przykładem stosunku prawnego jest umowa łącząca dwie strony. Dwie odrębne umowy stanowią dwa odrębne stosunki prawne, w ramach których odrębnie są ustalane prawa i obowiązki obu stron umowy.

Podpisując w różnym czasie dwie różne umowy o pracę pracownik i pracodawca składają odrębne oświadczenia woli. Pracodawca i pracownik zawierając umowę o pracę na okres próbny nie mogą mieć pewności co do tego, czy w przyszłości zostanie zawarta umowa o pracę na czas określony lub na czas nieokreślony. W niniejszej sprawie umowy o pracę powódki nie zostały złożone do akt sprawy i tym samym Sądowi Rejonowemu nie było wiadomym, czy stanowisko powódki zostało określone w obu umowach o pracę w sposób tożsamy czy też odmienny. Nie było także Sądowi wiadomym, czy wynagrodzenie powódki zostało ustalone w ich treści w odmiennej wysokości. Równocześnie jednak, między stronami nie było sporu co do tego, że dotyczyły one dwóch odrębnych okresów a odmienności pomiędzy umowami na okres próbny i na czas określony, dotyczące chociażby rozwiązywania takich umów, wynikają z przepisów kodeksu pracy.

W orzecznictwie oraz doktrynie mowa jest o tym, że w określonych sytuacjach w jednym czasie pracodawcę i pracownika mogą łączyć dwa odrębne stosunki pracy, jeżeli dotyczą dwóch odrębnych stanowisk. Także w sytuacji, gdy pracodawca oprócz umowy o pracę ma zawartą z pracownikiem umowę zlecenia to łączy go z nim dwa odrębne stosunki prawne. Tym bardziej więc za dwa odrębne stosunki prawne należy uznać dwie następujące po sobie umowy o pracę.

W związku z powyższym Sąd Rejonowy doszedł do wniosku, że każda z dwóch umów o pracę stanowiła odrębny stosunek prawny, w ramach którego odrębnie zostały ustalone obowiązki i uprawnienia stron.

Mając powyższe na względzie uznać należało, że powódce przysługiwało prawo do spornego świadczenia ubezpieczeniowego. Równocześnie, jak wynika z przedłożonego przez pozwanego załącznika do OWU świadczenie przysługujące pracownikowi w przypadku śmierci rodzica opiewało na kwotę 1.600 zł a nie 3.000 zł. Powódka z kolei nie kwestionowała wiarygodności tego dokumentu oraz nie przedłożyła żadnego innego dokumentu, z którego wynikałoby, że kwota świadczenia ubezpieczeniowego to 3.000 zł. W związku z powyższym powództwo w przedmiocie należności głównej należało uwzględnić co do kwoty 1.600 zł a w pozostałym zakresie oddalić.

W oparciu o treść art. 817 k.c., Sąd I instancji uznał, że data wymagalności świadczenia to 14 marca 2018 r. Od następnego dnia pozwany znajdował się w opóźnieniu. Dlatego od kwoty 1.600 zł należało zasądzić odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia następnego do dnia zapłaty na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c.

O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie wyrażonej w art. 100 k.p.c., a o wezwaniu powódki do uiszczenia brakującej opłaty od pozwu w wysokości zgodnej art. 28 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Apelację od powyższego wyroku złożył pozwany, zaskarżając go w części dotyczącej punktu 1. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucono:

1. naruszenie prawa materialnego przez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, w szczególności:

- art. 805 § 1 k.c. w zw. z § 27 ust. 2 pkt 2 grupowego ubezpieczenia pracowniczego TYP P PLUS i § 15 dodatkowego grupowego ubezpieczenia na wypadek śmierci rodzica ubezpieczonego poprzez przyjęcie, że w niniejszej sprawie nie znajdują zastosowanie wyłączenia i zaszedł przewidziany w umowie ubezpieczenia wypadek będący przedmiotem ubezpieczenia, co zobowiązywało pozwanego do wypłaty świadczenia,

2. naruszenie przepisów postępowania, które to naruszenie miało wpływ na wynik sprawy, a w szczególności :

- art. 233 k.p.c. poprzez zaniechanie oceny wszystkich dowodów prawidłowo przedłożonych w niniejszej sprawie, a w szczególności pominięcie przeprowadzenia dowodu z zeznań świadka i dokonanie ustaleń faktycznych wyłącznie w oparciu o niektóre z dowodów, a w szczególności pominięcie bardzo istotnego dowodu z OWU,

- art. 233 k.p.c. i art. 232 k.p.c. poprzez przyjęcie, że powódka udowodniła roszczenie zgłoszone w pozwie do wysokości zasądzonej w zaskarżonym orzeczeniu.

Wskazując na powyższe, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie 1. i oddalenie powództwa oraz stosowną do powyższego zmianę rozstrzygnięcia o kosztach procesu według norm przepisanych, a także zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Na wstępie wymaga wyjaśnienia, że stosownie do treści art. 350 § 1 k.p.c., sąd może z urzędu sprostować w wyroku niedokładności, błędy pisarskie albo rachunkowe lub inne oczywiste omyłki. Wskutek oczywistej niedokładności w wyroku Sądu Rejonowego w Lesznie z dnia 8 października 2019 r., sygn. akt I C 1466/18, w miejsce oznaczenia strony pozwanej błędnie wpisano jej niepełną jej nazwę, bo zamiast (...) S.A. (...) w W.” Sąd Rejonowy wpisał (...) S.A. w W.” – co należało sprostować jak w punkcie 1. sentencji wyroku.

Apelacja pozwanego nie zasługiwała na uwzględnienie.

Niniejsza sprawa została rozpoznana w postępowaniu uproszczonym. Z tego względu, zgodnie z art. 505¹³ § 2 k.p.c., sąd drugiej instancji, który nie przeprowadził postępowania dowodowego, sporządza uzasadnienie wyroku zawierające jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. Oznacza to także, że nie istnieje potrzeba odnoszenia się do tych wszystkich zarzutów apelacji, które nie miały ostatecznie znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia stanu faktycznego poczynione przez Sąd I instancji i przyjmuje je za własne. Również rozważania prawne są prawidłowe i Sąd Odwoławczy je podziela.

Sąd Rejonowy co prawda nie rozpoznał wniosku o dowód z zeznań świadka K. B., jednak uchybienie to nie miało wpływu na rozstrzygnięcie. Pozwany dowód ten zawnioskował na okoliczność ustaleń dotyczących przystąpienia do umowy i podpisania deklaracji. Tymczasem w niniejszej sprawie sporna była jedynie interpretacja zapisów ogólnych warunków ubezpieczenia dotyczących tzw. karencji, a nie przystąpienie do umowy czy podpisanie deklaracji. Apelujący nie wyjaśnia, w jaki sposób pominięcie dowodu z zeznań świadka miało wpłynąć na zaskarżone rozstrzygnięcie. Skarżący zarzuca też, że Sąd Rejonowy pominął dowód z ogólnych warunków ubezpieczenia. Zarzut ten jest chybiony. Sąd I instancji przeprowadził zarówno dowód z OWU grupowego ubezpieczenia pracowniczego, jak i z OWU dodatkowego grupowego ubezpieczenia na wypadek śmierci rodzica ubezpieczonego oraz rodzica małżonka ubezpieczonego i uczynił je podstawą swoich ustaleń faktycznych.

Podkreślić należy, że pomiędzy stronami postępowania nie było sporne, że wiązała je umowa ubezpieczenia na życie, nie były również kwestionowana ani data jej zawarcia, ale sporne pozostawało, czy powódkę obejmowała tzw. karencja wynikająca z § 15 ogólnych warunków dodatkowego grupowego ubezpieczenia na wypadek śmierci rodzica w zw. z § 27 ust. 2 pkt 2 ogólnych warunków grupowego ubezpieczenia pracowniczego. Pierwszy z nich stanowił, w ubezpieczeniu tym ma zastosowanie karencja w przypadkach i na zasadach analogicznych jak w ubezpieczeniu podstawowym. Natomiast w świetle drugiego, karencja w stosunku do ubezpieczonego ma zastosowanie, jeżeli początek odpowiedzialności pozwanego w stosunku do niego przypada później niż w czwartym miesiącu, licząc od dnia powstania stosunku prawnego łączącego go z ubezpieczającym, o ile stosunek ten powstał po dniu zawarcia umowy.

Pozwany (...) S.A. (...) w W. zarówno w toku postępowania rozpoznawczego, jak i na etapie składania apelacji konsekwentnie wskazywał, że W. W., związana z pracodawcą (...) sp. z o.o. w L. najpierw stosunkiem pracy w postaci umowy na okres próbny, a dopiero później umową na czas określony, świadczyła pracę w ramach jednego stosunku

prawnego, a nie dwóch odrębnych. Sąd Rejonowy uznał natomiast, że dwie osobno zawarte umowy stanowią dwa odrębne stosunki prawne, w ramach których odrębnie są ustalane prawa i obowiązki obu stron umowy, przy czym między stronami nie było sporu co do tego, że dotyczyły one dwóch różnych przedziałów czasowych, a odmienności pomiędzy umowami na okres próbny i na czas określony, dotyczące chociażby rozwiązywania takich umów, wynikają z przepisów kodeksu pracy.

Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sadu Rejonowego. Umowę o pracę zawiera się na okres próbny, na czas nieokreślony albo na czas określony (art. 25 § 1 k.p.). Umowa o pracę określa strony umowy, rodzaj umowy, datę jej zawarcia oraz warunki pracy i płacy, w szczególności: rodzaj pracy, miejsce wykonywania pracy, wynagrodzenie za pracę odpowiadające rodzajowi pracy, ze wskazaniem składników wynagrodzenia, wymiar czasu pracy, termin rozpoczęcia pracy (art. 29 § 1 pkt 1-5 k.p.). Co istotne, stosunek pracy nawiązuje się w terminie określonym w umowie jako dzień rozpoczęcia pracy, a jeżeli terminu tego nie określono – w dniu zawarcia umowy (art. 26 k.p.). Umowa o pracę rozwiązuje się natomiast m.in. z upływem czasu, na który była zawarta, w tym umowa o pracę na okres próbny rozwiązuje się z upływem tego okresu (art. 30 § 1 i 2 k.p.).

Biorąc pod uwagę zakres regulacji dotyczących stosunku pracy, wyszczególnienia umów, ich koniecznych elementów związanych nie tylko z jego zawianiem, ale i zakończeniem, rację ma Sąd Rejonowy, że jedna umowa stanowi wyłącznie pojedynczy stosunek pracy. Jeśli pracownik z jednym pracodawcą ma w jednym czasie dwie umowy o pracę, to znaczy, że pozostaje z nim w dwóch stosunkach pracy i ta sama zasada dotyczy zawierania umowy tuż po zakończonej umowie o pracę, bez względu na to, czy pracownik zatrudniony został na tym samym, czy innym stanowisku. Każda umowa o pracę jest podstawą odrębnego stosunku pracy i z każdej umowy o pracę, a więc ze stosunku pracy, pracownik ma prawo korzystać z przyznanych mu uprawnień do urlopu, wynagrodzenia i pozostałych uprawnień wynikających wprost z przepisów ustawy.

Podkreślić trzeba, że umowa o pracę na okres próbny rozwiązuje się z upływem tego okresu (art. 30 § 2 k.p.), z tym też dniem uległ rozwiązaniu stosunek prawny zatrudnienia łączący powódkę z jej pracodawcą w oparciu o tę umowę. Zawarcie w dniu następnym przez powódkę z tym samym pracodawcą kolejnej umowy o pracę, tym razem na czas określony, spowodowało nawiązanie kolejnego stosunku prawnego między tymi podmiotami. Stwierzeń tych nie zmienia §2 ust. 1 pkt 11 OWU grupowego ubezpieczenia pracowniczego. Definiuje on stosunek prawny jako stosunek zatrudnienia, członkostwa czy inny zaakceptowany przez (...) SA. Tymczasem powódka pozostawała z pracodawcą w dwóch następujących po sobie, odrębnych stosunkach zatrudnienia.

Oznacza to, że powódka W. W. zawierając ze swoim pracodawcą następującą po umowie zawartej na okres próbny (od dnia 26 czerwca do dnia

31 sierpnia 2017 r.), umowę o pracę na czas określony od dnia 1 września 2017 r. do dnia 1 września 2019 r., w momencie przystąpienia do ubezpieczenia w dniu 27 października 2017 r. i początku odpowiedzialności (...) SA, nie była objęta karencją, albowiem czteromiesięczny termin wskazany w § 27 ust. 2 faktycznie rozpoczął swój bieg od daty zawarcia kolejnej umowy o pracę jako odrębnego stosunku prawnego. Biorąc przy tym pod uwagę, że zgodnie z załącznikiem do OWU (k. 62) świadczenie przysługujące pracownikowi w przypadku śmierci rodzica opiewało na 1.600 zł, zasadnie Sąd Rejonowy zasądził na rzecz powódki kwotę we wskazanej wysokości.

Z powyższych względów Sąd Okręgowy nie dopatrył się uchybień, jakich zdaniem apelującego miał się dopuścić Sąd Rejonowy przy wydaniu zaskarżonego rozstrzygnięcia. Apelację na podstawie art. 385 k.p.c. oddalono zatem jako bezzasadną.

SSO Agnieszka Śliwa